

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/152/2019
Identifikačné číslo spisu: 4317203038
Dátum vydania rozhodnutia: 19.08.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Branislav Král
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4317203038.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci účastníkov - navrhovateľky: Ing. Z. J., nar. X. marca XXXX, bývajúcej v J., zastúpenej advokátskou kanceláriou: Špireková & Partners, s.r.o., IČO: 47 232 811, so sídlom v Žiari nad Hronom, Námestie Matice slovenskej 6, proti povinnej osobe (pravdepodobný otec): J. J. nar. XX. mája XXXX, bývajúcim v Z., zastúpeného advokátskou kanceláriou: JUDr. Peter Havlík, advokátska kancelária s.r.o., IČO: 50 361 864, so sídlom v Nitre, Damborského 13, o určenie príspevku nevydatej matke, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp.zn. 12 Pc 8/2017, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 30. januára 2019 sp.zn. 25 CoP 45/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 30. januára 2019 sp.zn. 25 CoP 45/2018
z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. mája 2018 č.k. 12 Pc 8/2017-631 zaviazal povinnú osobu prispievať na výživu navrhovateľky od 24. februára 2017 do 24. februára 2019 mesačne sumou 100 eur, vždy do 15-teho dňa mesiaca vopred. Zameškané výživné od 24. februára 2017 do 29. mája 2018 vo výške 1517,86 eur jej uložil zaplatiť v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalej povinnej osobe uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom vo výške 493 eur, ako aj povinnosť poskytnúť navrhovateľke sumu potrebnú na výživu dieťaťa po dobu 37 týždňov, odo dňa podania návrhu vo výške 462,50 eur, v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti návrh zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. januára 2019 sp.zn. 25 CoP 45/2018 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a v časti trov konania potvrdil. Navrhovateľke priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho správny právny záver, a preto odvolanie povinnej osoby nebolo dôvodné. Poukázal na to, že príspevok na výživu matky nie je odôvodnený prípadnou neschopnosťou matky samostatne sa živiť. Jeho základom sú tehotenstvo a narodenie dieťaťa a s tým súvisiaca zmena sociálnej situácie matky,

ktorá spravidla príde o príjmy z pracovného pomeru a súčasne aj zvýšené výdavky spojené s týmito skutočnosťami. Podmienkou príspevku nie je odkázanosť matky, jej priaznivé majetkové a príjmové pomery. Rozhodujúcimi skutočnosťami sú vzniknuté náklady spojené s tehotenstvom a pôrodom a odôvodnená požiadavka spoluúčasti otca na ich znášaní a spravidla aj zhoršenie príjmovej situácie matky. Nárok nevydatej matky možno priznať proti mužovi, ktorého otcovstvo je pravdepodobné len podľa § 74 ods. 2 zákona o rodine. Pravdepodobnosť otcovstva povinnej osoby v danej veci vyplynula z vykonaného znaleckého dokazovania, ktoré jeho otcovstvo určil na 99,999999 %. Odvolací súd sa nestotožnil ani s dôvodmi odvolania povinnej osoby týkajúcimi sa majetkových pomerov, príjmov navrhovateľky a jeho majetkových pomerov, pretože nárok navrhovateľky bol daný jej tehotenstvom, zľahnutím. Z týchto dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcej časti ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd v ďalšom nepreskúmal zamietajúcu časť napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko na odvolanie navrhovateľky neprihliadal (§ 125 ods. 2 CSP). Uviedol, že navrhovateľka podala odvolanie e-mailom, avšak v lehote 10 dní ho písomne nedoplnila. Z toho dôvodu sa nezaoberal ani jej vyjadreniami k odvolaniu.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie. Uviedla, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Poukázala na to, že jej bol rozsudok súdu prvej inštancie doručený 23. augusta 2018, pričom posledným dňom lehoty na podania odvolania bol 7. september 2018. V tento deň jej právny zástupca zaslal súdu prvej inštancie odvolanie voči rozsudku elektronickými prostriedkami so zaručeným elektronickým podpisom a z opatrnosti zaslal odvolanie aj prostredníctvom e-mailu. Súdu prvej inštancie bolo odvolanie doručené dňa 7. septembra 2018 o 17:54:22 hod. Pokiaľ odvolací súd na jej odvolanie neprihliadal podľa § 125 ods. 2 CSP, pretože mal za to, že odvolanie podala len e-mailom a v lehote 10 dní ho písomne nedoplnila, išlo z jeho strany o nesprávny procesný postup znemožňujúci jej uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. K porušeniu práva na spravodlivý proces dochádza tiež v prípadoch, ak odvolací súd neprihliadne na odvolanie v procesnej situácii, v ktorej pre taký postup nie sú dané predpoklady.

4. Povinná osoba vo vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolaniu navrhovateľky nevyhovel, nakoľko táto svoje tvrdenia o riadnom a včasnom podaní odvolania nepreukázala.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (pozri § 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Každé podanie (vrátane dovolania) posudzuje aj dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v súlade s článkom 11 ods. 1 až 3 CSP. V danom prípade z obsahu podaného dovolania vyplýva, že navrhovateľka uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 (ďalej v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 5 Cdo 434/2012, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 142/2013, 3 Cdo 98/2015) vydaných do 30. júna 2016 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané.

9. So zreteľom na uvedené dovolací súd skúmal, či neprihliadanie na odvolanie navrhovateľky odvolacím súdom (§ 125 ods. 2 CSP) vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

10. Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

11. Podľa § 125 ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

12. Podľa § 125 ods. 2 CSP podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

13. Zákon rozlišuje medzi podaním v elektronickej podobe, ktoré je urobené vo veci samej a ktoré nie je urobené vo veci samej. Ako konštatuje zákonodarca, len podanie v elektronickej podobe vo veci samej je potrebné autorizovať podľa § 23 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (zákon o e-Governmente). Ak by bolo podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie, je potrebné ho v lehote desiatich dní dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo autorizované v elektronickej podobe. Ak by takého neautorizované elektronické podanie vo veci samej nebolo dodatočne v lehote zaslané listinnou formou alebo elektronickou formou s autorizáciou, neprihliada sa naň, t.j. hľadá sa naň, ako keby nebolo podané.

Keďže lehota desiatich dní je vzhľadom na garanciu prístupu k vzdialenejšiemu súdu lehotou procesnou, lehota na doplnenie podania je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času (§ 121 ods. 5 CSP). Nie je povinnosťou súdu vyzvať podávateľa na dodatočné doručenie podania v listinnej podobe alebo v autorizovanej elektronickej podobe.

14. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľka si rozsudok súdu prvej inštancie prevzala 23. augusta 2018 (doručenka na č.l. 645 spisu), a teda posledný deň lehoty na podanie odvolania pripadol na piatok 7. septembra 2018. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z obsahu spisu, z ktorého vyplýva, že predmetné odvolanie navrhovateľky bolo súdu prvej inštancie doručené e-mailom 7. septembra 2018 (e-mail na č.l. 647 spisu), ktoré však nebolo v lehote 10 dní písomne doplnené (§ 125 ods. 2 veta pred bodkočiarkou CSP). Vzhľadom na uvedené odvolací súd pri svojom rozhodovaní na odvolanie navrhovateľky neprihliadal (§ 125 ods. 2 veta za bodkočiarkou CSP).

15. K dovolaniu voči rozhodnutiu odvolacieho súdu navrhovateľka následne priložila potvrdenie o odoslaní odvolania aj elektronickými prostriedkami, ktoré bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom advokáta oprávneného konať v mene advokátskej kancelárie (doručenka na č.l. 771) a z ktorého vyplýva, že predmetné podanie - odvolanie navrhovateľky bolo súdu prvej inštancie doručené 7. septembra 2018 o 17:54:22 hod.

16. Aj v odpovedi podpredsedu Okresného súdu Levice na sťažnosť navrhovateľky podanú podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch sa konštatuje, že odvolanie navrhovateľky bolo v elektronickej podobe so zaručeným elektronickým podpisom riadne doručené súdu prvej inštancie (súdna tajomníčka takéto elektronické podanie vytlačila dňa 10. septembra 2018, avšak ho riadne nezažurnalizovala do súdneho spisu a nedopatrením ho založila len do rovnopisov, v dôsledku čoho odvolací súd na takýto opravný prostriedok neprihliadol). Uvedené pochybenie, v danom štádiu konania, už nebolo možné

napraviť postupom súdu prvej inštancie, a preto bolo navrhovateľke odporučené uvedené riešiť cestou podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania).

17. Nakoľko odvolací súd v čase rozhodovania o odvolaní navrhovateľky nemal k dispozícii jej odvolanie v jeho elektronickej podobe so zaručeným elektronickým podpisom (toto nebolo v spise riadne zažurnalizované), ktoré potvrdenie o jeho odoslaní navrhovateľka priložila k dovolaniu, vychádzal z obsahu spisu, z ktorého vyplývalo, že odvolanie navrhovateľky bolo doručené iba e-mailom, avšak nebolo v lehote 10 dní písomne doplnené (§ 125 ods. 2 veta pred bodkočiarkou CSP), a preto naň odvolací súd pri svojom rozhodovaní neprihliadal (§ 125 ods. 2 veta za bodkočiarkou CSP).

18. Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností. V prípade, ak napr. všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (tak napr. III. ÚS 331/04, III. ÚS 249/08, IV. ÚS 379/08).

19. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že nebolo mimo rozumných pochybností preukázané, že navrhovateľka nepodala opravný prostriedok - odvolanie aj v elektronickej podobe so zaručeným elektronickým podpisom, resp. že by bolo preukázané, že ho podala výlučne iba e-mailom, a v lehote 10 dní ho písomne nedoplnila. Práve naopak, z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľka odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie včas podala aj prostredníctvom e-mailu, aj v elektronickej podobe so zaručeným elektronickým podpisom. Preto ak odvolací súd postupom podľa § 125 ods. 2 veta za bodkočiarkou CSP neprihliadol na odvolanie navrhovateľky, odňal jej svojim konaním a rozhodnutím právo, aby na základe jej riadne a včas podaného odvolania bolo ňou napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmané odvolacím súdom (porovnaj R 23/1994), t.j. týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil navrhovateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a navrhovateľka opodstatnene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

20. Najvyšší súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). V danej veci neprichádzal do úvahy postup podľa § 225 CSP, nakoľko pre prípad, že by bolo (doplňacím rozsudkom) odvolaniu navrhovateľky vyhovené, dotklo by sa to i samotného potvrdzujúceho výroku rozhodnutia odvolacieho súdu (t.j. tento by neostal nezmenený).

21. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.